

Pleiepersonell i frontlinja

Erfaringer fra Norge - basert på vår rapport til det europeiske samarbeidet "On the Corona frontline"

Av Ingvar Skjerve og Anne-Mari Samskott

Dette skal vi snakke om

- Norsk eldreomsorg – slik der den ut
- Da pandemien traff
- Hva gikk bra i Norge
- Hva har vi lært?

FAGFORBUNDET

Norsk eldreomsorg

- Kommunene har ansvaret for primærhelsetjenester
- Primærhelse omfatter: Hjemmetjenester, sykehjem, helsestasjoner, helsesykepleiere på skoler, brukerstyrt personlig assistanse og tjenester til mennesker med funksjonsnedsettelse
- Tjenestene er lovpålagt og innholdet i dem er også for en stor del regulert av lov og forskrift
- Eldreomsorgen er svært avhengig av kommunenes økonomi
- Ca. 10 prosent av sykehjemsplasser er private, men offentlig finansiert

Yrker og fagorganisering

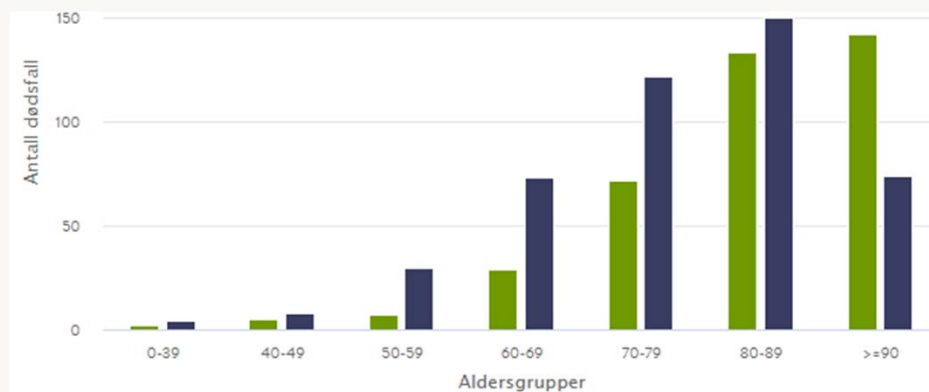
- De største yrkesgruppene er helsefagarbeidere/hjelpeteleiere og sykepleiere
- Ca 1/4 av de ansatte er pleiere uten formell kompetanse, omtalt vekslende som “assistenter” og “pleiemedhjelpere”
- Relativt høy andel pleiere med formell kompetanse sett i forhold til resten av Europa. (I følge OECDs rapport Health at a Glance).
- Sykepleiere har de fleste lederstillinger
- Fagforbundet, Norsk Sykepleierforbund, Fellesorganisasjonen og Delta
- Fagforbundet and Fellesorganisasjonen er LO-forbund
- Ca 50% av norske arbeidstakere er fagorganiserte. I kommunesektoren er den rundt 70%

Da pandemien traff

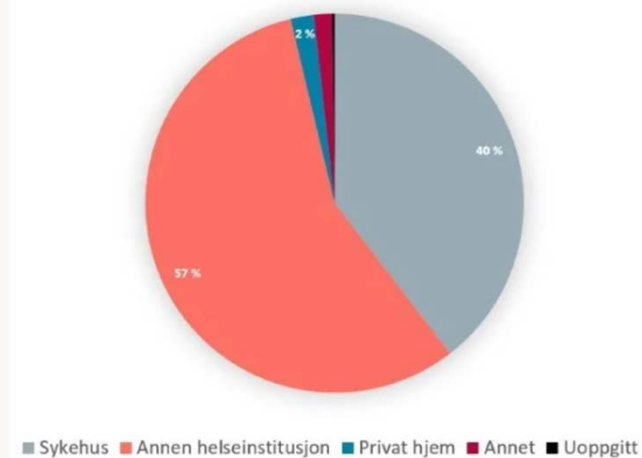
→ Bakgrunnstall:

ANTALL TESTET (KUN PCR)	MELDTE TILFELLER	INNLAGT SYKEHUS	INNLAGT INTENSIV	DØDE
7 842 698	187 591	5 194	983	851
28/09/2021	28/09/2021	28/09/2021	28/09/2021	28/09/2021

→ Lavt, MEN:

Covid-19-dødsfall 2020, dødssted

Hvorfor klarte vi ikke å beskytte de gamle?

- Mange steder klarte man det. I de store, folkerike fylkene har man også høyest dødstall per 100000 innbygger.
- Velferdstjenestene har vært på sparebluss lenge før pandemien inntraff
- Både hjemmetjenesten og sykehjem opplevde utfordringer med:
 - Mangel på smittevernutstyr og arbeidstøy
 - Mangel på testing
 - Å følge opp retningslinjer fra myndighetene
 - Nye oppgaver og økt arbeidsmengde
 - Deltidstillinger
 - Kompetanse?

Case

Metodisthjemmet i Bergen er det sykehjemmet som ble hardest rammet av koronaviruset i Norge. Så langt.

- Av sykehjemmets 46 beboere, ble 24 smittet. 18 døde.
- 27 ansatte ble smittet.

Fersk styrer, privat sykehjem

In one care facility run by a private organization, an investigation following several deaths found that serious deficiencies may have contributed to spreading the infection (Fylkesmannen 2020). The case illustrates many of the problems organizing elder care during the pandemic:

- The care facility had poor construction and several double rooms.¹
- The plan for the pandemic was not followed.
- Many employees had to go in quarantine and isolation.
- The care facility staff included a large number of substitutes.
- The training of substitutes was minimal.
- Employees had to move between wards and floors.

Hva gikk bra i Norge?

"Vi veit ikkje kvifor Noreg har gjort det så bra"
seier Anders Tegnell til NRK .

Vår erfaring

- Eldreomsorgen var ikke foreberedt på en epidemi av denne størrelseorden, man manglet strukturene, rutinene og kunnskapen.
- Lav grad av private aktører i eldreomsorgen gir antagelig økt kommunal kontroll og samhandling
- Vi har tross alt ganske høy kompetanse i tjenestene – både mye formalkompetanse og realkompetanse
- Ansatte og mellomledere strakk seg langt, improviserte og lærte fort, og man klarte til slutt å tilpasse seg.
- Full lønn under sykdom var nok en viktig grunn til at vi fikk kontroll på smittepredningen
- Myndighetenes strategi lyktes i det store. Når man først besluttet å gå i Lockdown gikk det raskt å implementere. Det sammen med vaksinerings – når først vaksinen var tilgjengelig gikk det raskt å vaksinere utsatte grupper og helsepersonell.

FAGFORBUNDET

Hva har vi lært?

→ Det trengs

- › Tilstrekkelig med kompetente ansatte i hele stillinger
- › Beredskapsutstyr og lager
- › En sterk velferdsstat med gode sykkelønnsordninger
- › Offentlige velferdstjenester
- › Høy tillit til myndighetene - dette gjorde at de store, strukturelle grepene ble “enkle” å sette ut i livet, og fulgt av befolkningen

Veien videre ut av pandemien?

Fagforbundet vil ha tredje vaksinedose til helsepersonell

De har tett kontakt med dem som er aller mest sårbare for koronaviruset. Nå ber Fagforbundet om at helsepersonell får en tredje vaksinedose.

Halldor Asvall
Journalist

Peter Svaar
Journalist

Stian Sørum Røkenes
Journalist

Publisert 30. sep. kl. 22:14

Takk for oss

